

# Mycket på gång inom forskningen!

**I**nom departementen bereds just nu flera viktiga frågor. I höst kommer en ny forskningsproposition. Vinnovas och Vetenskapsrådets förslag för svensk behandlingsforskning ligger och väntar.

Regeringen har utsett Sigbrit Franke att förhandla om det nya ALF-avtalet, och Kjell Asplund ska ta fram ett underlag för kvalitetsutvärdering av universitetssjukvården. Det finns alltså all anledning för forskningsintresserade läkare att vara på alerten.

Läkarförbundet har på flera sätt agerat aktivt för att påverka politikerna att främja den kliniska forskningen. I höstas uppvaktade vi Jan Björklund och Utbildningsdepartementet för att bland annat framföra vår syn på det kommande ALF-avtalet. Den överensstämmer i mångt och mycket med de utgångspunkter regeringen aviserat, men på några punkter skiljer vi oss åt.

Ett exempel är frågan gällande regional kontra central fördelning. Här är Läkarförbundets policy klar. Vi anser att ALF-medlen även fortsättningsvis ska fördelas regionalt utifrån de modeller respektive ALF-landsting föredrar.

Regeringens vilja till kvalitetsutvärdering och uppföljning av ALF-medlen är däremot välkommen. Likaså att landstingens framtida avtal med privata vårdgivare ska säkerställa att utbildning, fortbildning och forskning bedrivs även utanför den traditionella sjukvårdsmiljön. Vi anser att detta är en angelägen fråga. Det är nödvändigt för kvaliteten i framtidens sjukvård att alla aktörer tar ett gemensamt ansvar för utbildningen av framtidens läkare och forskare samt för kunskapsutvecklingen.

Karriärvägarna behöver förtydligas, forskningens meritvärde ökas, antalet kombinationsanställningar bli fler och nya anställningsformer tillkomma. Centralt för framtidens forskning är en tydlig tjänstestruktur och incitament som gör det möjligt och lönsamt för läkare att ägna sig åt klinisk forskning.

Det är extra angeläget att rekrytera yngre forskare och se över deras villkor och möjligheter att bedriva forskning. I november framförde Läkarförbundet dessa synpunkter i en skrivelse till regeringen inför arbetet med forsknings- och innovationspropositionen.

Vidare har vi, tillsammans med Läkaresällskapet i en separat skrivelse, uttryckt vårt stöd för det förslag till svensk behandlingsforskning (SBF) som Vetenskapsrådet och Vinnova tagit fram.

Vi påpekar där att det inte går att sätta likhets-tecken mellan klinisk forskning, kliniska provningar och läkemedelsprovningar, vilket regeringen



**Forskning är, och måste ses som, nödvändig investering ...**

ibland antyder. Finansieringen av SBF får därför inte inkräkta på befintliga forskningsråds- eller ALF-medel.

Ekonomiska incitament som ensidigt styr med övervikt mot just klinisk läkemedelsprovning innebär en risk att annan forskning får stryka på foten. Det är en utveckling som varken gynnar sjukvården eller medborgarna på längre sikt.

Glädjande nog verkar många aktörer vara överens om vad som krävs för att främja den framtida kliniska forskningen. Detta framgick tydligt på det forskningsseminarium Läkarförbundet arrangerade i februari tillsammans med LIF och Forska!Sverige.

Representanter från bland annat Läkarförbundet, departementen, industrin, forskningsfinansiärerna, SKL och landstingen var rörande eniga om att det behövs en tydlig, gemensam vision för den kliniska forskningen. Enigheten var stor om att politikerna måste bli bättre på att beställa och belöna forskning.

**E**n utmaning att hantera är att kostnader och vinster som genereras av ett enskilt forskningsprojekt ofta hamnar på olika enheter/konton och olika budgetår. Det är då lätt att se vad forskning kostar, men svårare att bedöma och värdera vinsterna.

Resultaten av klinisk forskning är oftast långsiktiga, till skillnad mot behandlingar av akuta sjukvårdstillstånd. Forskning är och måste ses som nödvändig investering inför framtiden.

Samsynen till trots återstår en hel del att göra. Politiska utfästelser är en sak, beslut och reda pengar en helt annan.

Arbetet med att påverka politikerna fortsätter därför. I de kommande ALF-förhandlingarna är det respektive landsting/region som är part i avtalet. Det innebär att ett stort ansvar vilar på alla er som är aktiva i lokalföreningarna.

Forskningsintresserade medlemmar behöver informeras och mobiliseras så att det i varje ALF-landsting finns personer som är väl förberedda när förhandlingarna drar i gång på allvar.

Vi måste tillsammans skapa goda villkor för klinisk forskning – för patienternas, framtidens folkhälsas och vårdkvalitetens och vår egen professionella utvecklings skull! ■



**Eva Engström**

ordförande i Läkarförbundets utbildnings- och forskningsdelegation  
eva.engstrom@slf.se